

Zawostajene mjeńše fragmenty
Šewčik, Jakub

1

Zawostajene mjeńše fragmenty
Šewčik, Jakub

Zběrka hornjoserbskich
přisłowow po alfabetiskim
rozrjedže

ZM XL1

16

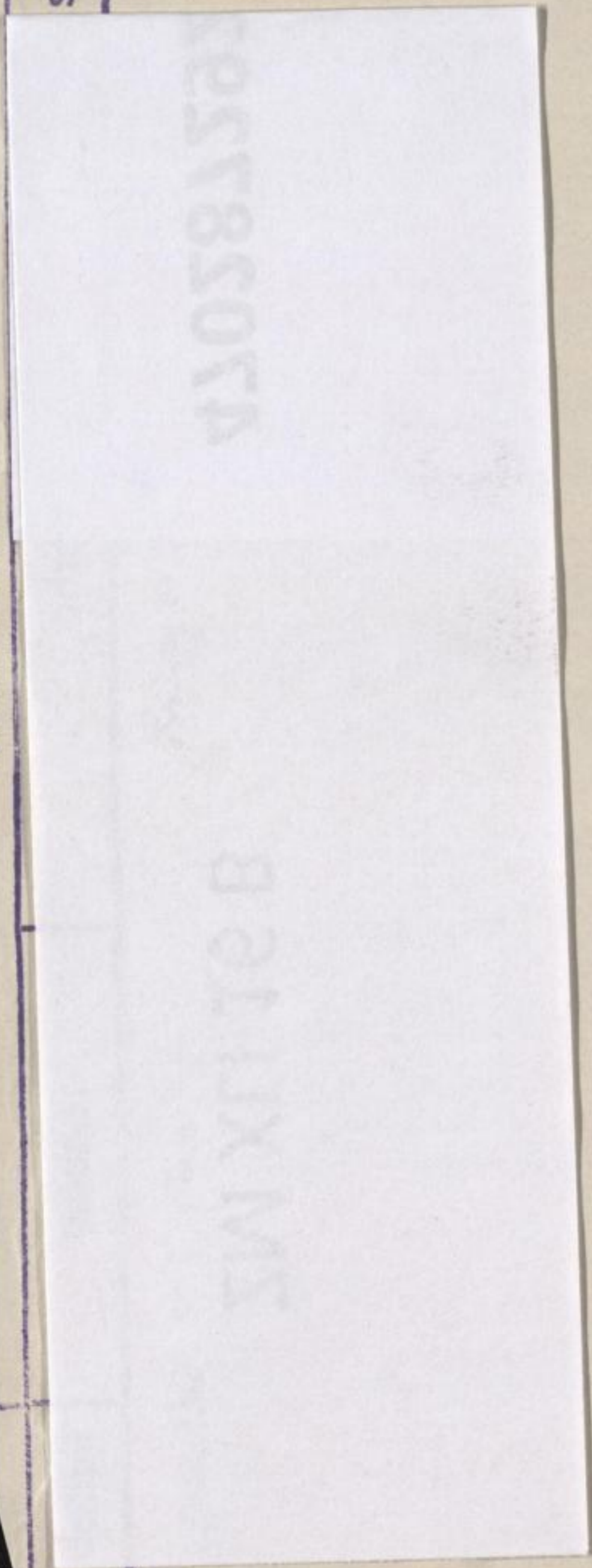
B

33 lopy.

Serbski kulturny archiv
Sorbisches Kulturarchiv

Wužiwali su

sign.

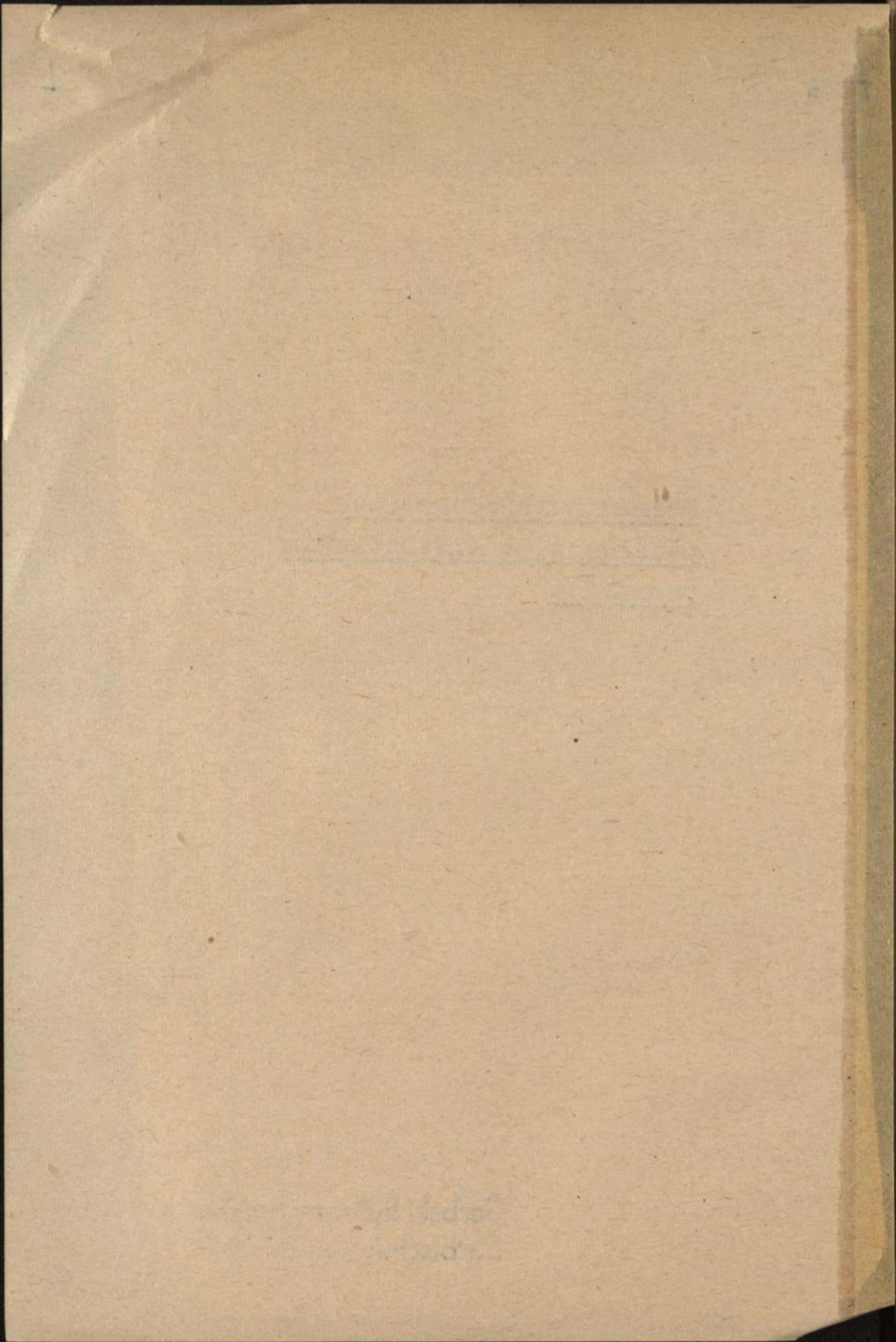
Zawo
Sewc

Zawostajene mjeńše fragmenty
Sewcik, Jakob

1

Zběrka hornjoserbskich
přisłowow po alfabetiskim
rozrjedže

Serbski kulturny archiw
Sorbisches Kulturarchiv

Ach, můj Bože, hřechnuťe klém moje tvořo.

Běda muzu homi
 Běše lědy wchc' orbu z njeho kóhč,
 Bity njebítchů njeze.
 Brodu-li, d'áti z pusca.
 Budješ telko naworac, zo njebudjet mój zowtócio.
 Bjeze dna žabyn hot njeze.
 Brěra je najlěpše stobjene zelo.
 Bjeze dna d'áicu njezalipeš.
 Bohata njevěsta wobuwěna hospoca.
 Boh rěči z k'w'žym, lyt-li tes prozer!

Bogatstwo mječ tak njezwjeseli, kaž bogatstwo zhubić
protući.
Bóle so rweiš, a mjenjeći wěrja.
Bohaty sknje je trawarstwo dźuša.
Blarn zarwěni hmaleni běha.

Bohatu žona je sebi wrat a knjestwo předat.
Bohatych knoken kišćem nietyje.
Bóle khwataš hōle šmjetas.
Bible sparas hōle smjerdži.
Bóle měřane, a lepše je
Bóle so pis'e, hōle so chēe
Bóhtw knje dawa, hdyš hjerš.
Bóh wobradzi snop, ale mjamtoći jón.
" " " , powjeatko dyobliš sebi
sam wjasat.

Brunka so rad (we)wodje tunka
 Brud' zjadny, ujednuješ nihdy zady.
 B jez matki, jo z poutkama swy wlok.
 Božo prawo ruce hladu.
 Blozki ten gospodar, kotry swoju solnicku a
 kronicku lizo a to nozi pod swoje blido tka (tka)
 Brozi wohen' a d'eci majn so najhole hladu.
 Běž du cel, to ma z am wies njetuzehis.
 Bože d'ec lozgn d'ecom z mjeraki wobronje.
 Bih da skerpe ce soln rēcē, hač kral

Dheš njeprēclow mēē rēē jenož wērnost. (W.)

2

Čuamnu khlěbej Hóci' catka rěkaja.
Čěska a Saska, je wukhorit anjejenič^o uakhorit.
Čim wjaej so přikladuje dim hólka so pali.
Čma ludi' njeje ale powala:
Čuam med, je najst^o b^osi
Čyrkeri' wostane ^{Čozi dom, bymječ es swinj^o wo}
nim pošudrowate.
Čěri wozjeak kupki, watenka stoth rypki.

Časka mjaska w brěni' praska.
Čopta zopka w brjutek hoptka.
Čas a mar rólriko na rohi stojitaj.
Čeropenka četu rólku njeuaje.
Čim bohatsi kuječa, čim khudši poddauje.
Čensa krušwa je najprijedy zrata. Či dnaj
Čorny mljnk a by hěty kowari' njejškej z adym wjele
Člowjek miš sebi miš na p^oč^o zluwac' jeuw^o č^o hospoda.
Čista papjera swari pisarja.

Člonjek kaž za polak przo.

Domna ležed kaž ješ w dzerje

" " " šwine

Doroskomy kaž zraty ječmjen

Dyhawy, kaž stovny husar.

Dželic' so, kaž čisowcy do pyerja

Džel(wona), kaž by jeho aptawita.

Džeržeb' so, kaž čom za škora.

z.

7

Čas a mař dokonjatej wjele.
 Čas zóteči ličé a hěti wtocey.
 Ďim lépe, čim čerše.
 Ďim mjeńša wjeř, čim wjacý zwědrukow.
 Ďim wyšši stóm, čim bližši htyřk.
 Ďin' dobrotu mjeleš; njoch drucej jin chwala/ě.

Druhe hlowa, druhé mysl.
 Druhi kraj, druhé wašnje.
 Dleři djeń a krotša noc.
 Do Bohačic je jět, do Křud'it je brjehit.
 Dobrych kusow so najskerje woblješ.
 Dyrbi džeťacěj na medu lorko, do teř raty na wočkao.
 Dobra wěc chce chwilku měč' (šenc, Sorabim, 1657).
 Do huley je umna droha.
 Dobra hulea wjeř sluba.

70
Do blóta padnyd njeje najhorše, ale w blóco
ležowostad.

Dowoliš njeje wocnyje so tohd.

Ducej won so směje swoj dom so drěje.

Do wodow mješ otowickaj pohladaj, to wutroby nic.

Dobry kaptman je lepší dyžli g d'kaceni.

Dothe wubjeramje - hubejony trjech

god - tochee hi wiele byc'

Drujka sukusa a mata buda přikryje wielochudoly. ^(Tharain)

Dobre dus' je na pot skušene.

Do duhoweho pjenka železny klin.

Dotha kotbasa a drobne šwjerce.

Djabot pyšne pasle powlaknyet W.

Dylhi lwt, a ženy ohot. (W.)

Darmacki stowča, lěničam šewča. (W.)

Čapta listko so najlěpje drje.
 Daj pokoj, maš pokoj.
 Dobro upřela chce mět' obras pěstělu.
 Dobra rada bta nej nimo pada
 Dobre zastacé je pot djetá.
 Dawacéi, 4 rumwřt a syn so njeje pro nim radit.
 Dale šeleš a hulišeno mjeleš.
 Dary woci myla.
 Serje "hlada, hoře je" lěpje."

Darna nuka časo bjerje, skupwať pak so sama žerje.
 Hla kany wody wjac w rěcy hišć powodjenje nje pěstělu.
 Domyačo luhoré je kaš njezaci nje nje kat.
 Compuć je mudriši hač wopuř.
 Dv pjeupla jich wjac wěri, hač so Boha.
 Dwa j derje raditaj, třeci je lóšcy přerodnik.
 Džak je lusto drožši hač pomoc.
 Džena šepce so za kěnn, jutři noša eroki na wopuř.
 Džena wino, jutři wodu.
 Džesacé škeje jednomy, nješ li jedyn džesacóm (pomyš)
 Džes so Bohom, běži čert, stož mře, pro loku.
 Džiwinnu šerit njeponha, hdyž žno bat je zčarata.

Hotowe djetó je mjedowu swjntok (W.)

Hlód je njepřecel.
Hordox' maš darmo, potomtu khléba dyrbiš kupić.
Hlubje njeje wěra.
Jozy Hluboka brówa, othi křos.
Hux' zě sej nadvjehiš a hux' zě dyrbiš jěšć.
Hlowa pŕd krómu tež boli.
Hlód njeleba na sklu, ale što je wě steli.
Hornyk nič njepomho, hdyž njmáš nič
Hospza z wěomaj kumwioki kornu. ^{waric'}

Htupy, kaž scěna
 Hlōny kaž ^{šćenik.} wsekk
 " " mtynska kokos
 Hlōni, kaž ^{wjētnik.} drapa
 Hlōn dje, kaž (mtynski kopječko.
 Hlōwa, kaž trwina taroka.
 Hlōčk kaž palčk / pjeđi wot zoroje.
 Hlōdné, kaž smōr (kaž by smōra zjeđt [prokhorow])

Hlōc, kaž z'id za kōdju (= serse)
 Hlōn rozdaje, kaž by kōwki tōj it.
 Hlōwn sebi zowic, kaž huhawa / 1-12
 Hlō 20 (někomy), kaž knježim zastojunikom (i.e. 1/2)

F

Hložej je lěta ^(~ 1, 2) njeswari, tam je klěta heja. ^(U 128)
 Hložej je žona w kolowach, tam jo čert hospodar.
 Hložej ma w tóhu, tam rosće.
 Hložej so ni hdy njeswari, tam sok z klesu nje hmoja.
 Hložej su nysoke hory, tam su hluboke doły.
 Hložejki lěta hmoja rjedja. (na baris.)
 Hložej dječi wukwachuja stari, tam hrajewopica
 Hložej je khutoba, tam je zrudoba.
 Hložejne z anych nje dawkow nima.

Hlubjeńoi krawe a dale sebi ponjeho khwiša.
 Hložejki, kje drowka rochi, lě dnušny;
 Hložejki, kje hospoda rochi, nje lě k ničomu
 Hložej je khuda fara, tam dyrbi pop sam z wuśic.
 Hložej wó ilko swoje město nje ma tam nima město komunda.
 Hložej na lidowje nič nje wotpanje, na ródny mje k časťu cnyru
 Hložej so před ródny mje před wóalacym zedkom. ^{u seje.}
 Hložej je mje, Hložej snadno z wójakum byo.
 Hložej dobre piwo wazje, tam so rady sedzi.
 Hložej kapow nje pije a žona njeswari, w tym
 Hložej seje nje je.

3
Hdyš stare šwoty hraba, chce so wjedro přeměni.
Hdyš etowšek wó předy měšat, njelhy so žane njechowa stato.
Hdyš kora dyrbjata šowkaš, to ly pyk měšće njak otat.
Hdyš jedyn horje kladje a dwa, dele tochtataj so přow
nje přelni.
Hdyš je wóš, je poroše lutowat (jokino lutowanje).
Hdyš lěni prosy, Bóh byk njěš drěma.
Hdyš mlyn klepota zalutaj sej na hnskach hrst.
Hdyš čas a hynše wjedro
Hdyšny powěda naš wo jěš'i, khdy wo přewjěrach

Hlowa dyrbi wutroba a wutroba hlowu prostuchad, a le
hlowa stoji wyše wutroby.
Hlowa stoji wyše wutroby nje bješa wyšerwaleja.
Hlowy a zdaty je nje dylski šowri bjez nakolericy
a pjaty.
Hlowe wobličo a njano mysl.
Hlowa je matka diera, dwoš pak donjeje dje.
Hlowej dobre dawachu, wono mēni, so je z lukowu.
Hlowe w dwoš chce do zahrody, hlowe w zahrodě do dwoš.
Hlowe njese mcy, tam prawo mōt ničo njepomha.
Hlowe so přewjěrami a poboš nōšu wulcy čini, tam
nje pŕaj ničeho wjele!

Hólež rjana ruka naliwa, tomu hi' so snadno
wotwuka.

Hólež spaleno swiacki zyda, tam rady njechopaj'.

Hólež pos ščotka a žona bławka, tam sokubto roji.

Hólež lubor' njeje, tam to mysl njejeju ^{stampa}.

Hólež umje zyjei njezauje, rucy na, symj o tola dobre wi

" " " z mraznyj rukonaj zyje, " " čisteckhoje

Hólež ma meč a meč njejeju, tu wó.

Hólež hólcy hwižadaj Bohlykusez plač. hólcy hólcy
hwižadaj, so čest hwižadaj

Hólež hólcy hwižadaj, tu (lěnk) hólcy hólcy nad na
přewodjenje dít.

Hólčě stypki; hólčě smětki:

Hólčka bjez lena nima žand njeja.

Hólčě je slepy radjicel

Hólčacka hrabnje smierjaty kónc.

Hólčy duha přodny brjuch.

Hólčě skacki hólčě ptacki:

Hólči suk a wjetša hepa.

Hólča stóčka, křiwu lóčka.

Hólčena puč pohonča wrči.

e

Jenož zo kruna doji, druzka zo namoka.
Jenu krepku pšarje žaba, jenu krepku při družkej
čeri mlynске koleso.
Jedojta mnohorizna je rjena, nježli prawak.

Ja sym plunwy zajimat, wčistru přencu
družtu zasy dač.
Jedyn kluc wšě zamki njewotawka.
Jednoho stous dla hola njepodnje.
Jed' opic je pot žiwjenja, w heli lešec cyte.
Jena nima njena.
Jena je muchi dla so dabra jedy přec njek. d. n.
Jenož zo mas klótku, k ptačkej ludje raba.
Jena kójea njeje hišec žadyn leš.
Jena prašawa w swca seini cytu hwič' přest.

Jencho kroska dla mišny njetrehasi.
 Je tu jenož nalěćo, ptački pšindu same.
 Jedyn syjō a druhu žnyje.
 Jěz stodizim, dha ludyje ču borta pšiterjō.
 Jalore njenjez žane tresne.
 Jedyn drac po druhim njedrěje.
 Jene zapowědjenje Dobroty wuruča dženjō Dobrotu
 z pomjotka.
 Jencho snop dha so žano brěči njetvari.
 Jenem je njane, druhem srane.

Khopica hwoja domo na dworske
 a domjacis dionka mitika na stole
 jenak wjele wurjeselej
 Khrony čert je najhōrši.
 Khrony so najskerje pšidunje.
 Khwalcē wonka, ludicē mitika!
 Kōž by džen kermuša, wěsta wostuta.
 Kōž by ptačk kiz spěwa njepje zotobsk.
 Kōž by žōrto, kōž by woda.
 Kōž by ptačk, kōž by hōrčes.

07
Kermissa je pročeňka.
Kohoš pali, lón baba.
Kotras kosa paja na wjele mlaka metawa
Kwi na nohi, kosa rohi.
Kwi so na stary och uhradí pótkenje.
Kwi čotowjek pyta a namakon swój kótt.
Kwanterekubdo a mjodčelake dčito jowak wjele tyjekej
je molyey stusa tupro. ^(najčita.)
Kokula zapvěne kukoš hopy je so mlodeks mawea
Kšodo kwišej na swaju šisku.
Kwasa je pot dobyča.

Kwiše před owam a dotha kotbasu pexalwa.
Kwišćenje je česť před ludźimi ale haibon do mōšćich.
Kwišćowcy dójic a kwanterekubdo česť dčit.
Kajkaš mēra, tajki Bōh
Kajkaš dčito, tajka mēra.
Kajkaš myto, tajke dčito.
Kwi so pos lile hoji hač čotowjeka.
Kšička přerodža moči.
Kohoš kwišćowcy hiri stōzi, tōn njetrjeha hukle
do česakhošćic.
Kšopyto samo nječini črij prawy.

M

Kujerě prawa su jědajta trawa.
 - Khtóšća huba zje' bóm a pola (W.)
 Kopyřny dyrbis' kručel' přimac' (W.)

Křždy škóřbnik na prawa,
 Kus wle' škodji wjac hač kus mato.
 Karmjeri' z ruky na čert w mvoj.
 Kawka je kawka, njech tež na hrodjě lehuje ma.
 Kemusn choyt křždy čert wuj byt!
 Khorykóni' ze stólymi přičkowami nomača
 Khoruj nič njezalutuje, khibu čije.
 Kón so drje na sturjoch w hroch přitkaje (Dny)
 Křdemnjete so to, stax wo wntwobje hi lu so.

Lěni, kaž pjeńk
 " " hmoj
 " " zhnite drjewo.
 Lubić, kaž psaj molwěsntence.
 Ludo zwukem předowanj, kaž utyuk klepotańu

Lěpje skoročka w měrje, dyž tykanec z hawu.
 Lěpje sebi twariš, hdyš takodnje swariš (W.)
 Lubiš domiš mješ, a emješ, hdyš mináš (W.)
 Lěpje časy hórni ludjo (W.)

Lačnemu potoki zapirno stoda.
Lekarjotež smjerci njeroujedu.
Lěnich ma kóšdy džen njedzela.
Lěto so wjerci o mysljka z nim.
Liljo (rad) starke wucei.
Lěpje sje, jako nie.
Lěto k htwurk přiwjaraue ntepe.
Lěpje wšw kale hač žane njaso.
Lutni omiž mat. (i pylikhudy, ži, hač ches.)
Lěpje sam, hač k njeplecham.

Lěpje so mas, lěpje sej šabas.
Lěpje šic' a potč, dyžli podwornach klekad.
Lěto ma dothi pysk (wulka kubu)
Liska praji: Kalena njeje žana malena.
Lipa ljez d'aka wonja.
Lubjena kokos jeja njerjesel.
Lěpje warnowac' hač wobčarowac'.
Lěpje wšw kale, hač žane mi'as.
Lěto so jerej, wěrnos' př dwěmaj wchomaj khorj.

Lene synjo a pjanka ^(ahs: staj - nie janghijl = v/p v/122.) matej so wolerowaj jensk.
 Leppe dočakac' hač pokhwatad.
 Leppe mato z čěsću, dylsi wiele z lěsću.
 Leppe nje poprićki hač wobšarowanki.
 Leppe pod swojej wěchn, hač pod cyprej třěchn.
 Lěni so hwi; tehnyč stamjenca dła.
 Lěpjo křiwe nohi strowe a čite hač ruce abrašne
 Leppe z kerika hladač hač o kerika.
 Lěha sykněho mwa stuleja.

Louše směški, lětně ptacki,
 Lóže maš, lóže daš.
 Ludjo čěsto protyki; a Bóh wjedro.
 Lěšente nješiw.
 Leppe mjenje z čěsću hač wiele z lěsću.
 Lohki zajimaš, čěski ptaceš.
 Lěč je hotowe twariš, nješli nowe twariš
 Lubar' a strowos' dje pře wid.
 Lulunte pos stowk a kusante, hwiš so bórzy
 na swoju muput.

87
Měsack wida a wupowě Bohu. (W.)
Makén'na wnoha je za d'ěci kermi (W.)

Mandželstwo hjez d'ěca je swět hjez stónca.
Młodemu dulej dylis časom htorus čeo.
Młodemu hólcej a hawokej je jentak wotkoto zano.
Młodosc' (tórnošć) je njemdroc.
Mlody hile pot zemjana.
Mjelčaks jazyk useholi (Lč. zyt.
hikusk je slaknyl a dawacik so njeje narod'it'ia,
Macocha zty prut.
Mad' je wınd'om zmad'.

Mjedowa karko naboji wiaeg, hpre janty sed katsicy (W.)
 Mjenje wotrikuw njenje wola koxe.

Měnk njeje rubjeznik, a přidawkwod zrana
 Morkowčensu z přodneho spijě.

Młodemu dulej a młodemu kupcykej dyrbiat bur
 z časom htownu čet.

Stepki Měčke woty maja swoje htrubiny.

Mudry je dobry a dobry je mudry.

Muž, kiž móže sebi čerll khmjela zarčehnyć a
 njese, trjeha hišć zónu.

Młoda krej z měřno njeje. (W.)

Maš hišć stej woci, wnhladaš Boha wšudje (W.)

Mě přec prawo dšě.

Muž z wozom njenuwazy ptoš zóna w čóreně
 zwotwoša.

Mysle ludži jebaja.

Mysle serja.

Muka, zbrošnje kuka.

Njeiši - njeiši, wjetši - hle bješi.

Mudremu so husto wudzeje.

Maty znk tež čehustl

Marany njetopow wotnjo sej wos njeměri.

Měsíc' so, kua puzdjerje do rěc
Mwa při mwa, kas wróble do pšency.

Najajlniša žona je, kotraž jazyk (poj. ináč mš.
Na lěniška prut, na lěniška křid.
Někotrž kuli zandželi wróci, ale njespi.
Njebolak najlěpše rěči, hdyš mselci (Mw.)
Njemotaj z hermbjerkow, itož do uncha zhomš. (W.)
Njepředaj pjerje, doniž husyčki nimas! (W.)
Njeprawe mětki na stůncku z mjerem (W.)
Nie jem přihasač, ale tež pokasač (W.)
Njeploch sebi hwozda a dobroak je bity (W.)

Na kemsäcym pučiku rosé wutrobne zelo.
 Na kwasu pas jazyk.
 Na wuparki njesy¹ wólse.
 Njechaš li truhanj lye, njebudz' wowca.
 Njeletaj, hdyš křišta nimas.
 Njemndremu noša nještawaj.
 Njepřijena pře njeprječé.
 Njepřikladaj na nikoh' abo wopališ so sam.
 Na jere prasnje² wšě zornjatko njeavnosća.

Nahta wěc derje njeotni.
 Najdalši najpřiwši
 Najlěpši měš ter' wokisnje.
 Najnjemdrisä nawalnos' so najrusišo zlehny.
 Na nyzokoleta přinč' jehnaba a nic zastawta.
 Nješt' dyrbiš křidennu etowjakej k lěpšennu měš.
 Nie křidly, kei' kiješki chěra, sebi sašnje zastawci.
 Njenos' pjamjeznu wutrobje. wone ja hory wotěšča.
 Njepředaj jega přety, hdyš je kokaš zupěsta je.
 Njerowměšej přety, hdyš maš nruku dom.

Njewab' wječerje tež najnadnišeho njeprěčela
na so.

Njewari swaje je jěže při ourych slubjom' sed.

Njerbožo je tunje a so klohka sunje.

Nde ma tež swojich přecelow.

Nura a njemětk stejw Božej ruce sretk.

Najnjeit a kmošwa je najbóle čerwiwa.

Nico a nič njeje nič.

Njeisy - li před Bohom emy, zjeboj so žarek mury.

Nemdriso khwalso a horje imjatari.

Na jazyku mēd, we wutroby je jid.

Na matu khěžku tež bože stoncko swěci.

Na swěće njeje nič hubjenšje, dyž hi bokatu žomimě.

Najprijedy twari a potom swari!

Něčeje horjo, něčeji směch.

Na mozyrojtah wola stusō mozyrojta kwaktha.

Na twjerdy pjerk twjerdy klin.

Nahly ležik oměruca, wěšči wukohi bokatstwa.

Na horn horje bjez khilenja njeitšje.

Nura so podworje mala, a Nimař z woknami
nutri hlada.

Nuzwana luhoc'a porjedana rjanosc' njetu je.

Nocka wjele prajic' we.

Nura ma křiota.

Njepuřic' so rikenje, wopuř so wusunje.

Njerodna hospoza, kotra njeje wobwina

Nura nura lekaje.

Nize stupiř, bliže wrořić.

Nepřecelaj dyrbot husto naj pjeřdy přes pyřoh.

Nječesć njacy wurite hač čer!

Njech so dže kaž so chce, jeno so so klepoc

Nieprawe kubto prama sobu zezere.

Nieprawy kros' dżesć prawych zezere.

Nura so wjelko hura

Nico lěxi kwico.

Najotry kři lěni čahar!

Najklotři lód zaižke.

Njerbože se tump.

Tady vzrušen so rady.
Kto varjo tepja so tek.
Klečaća njetriješas trihad!
Pjany svoj rozum skutej pod ruki mjeta.
Pentery a metodu holon sebi wobhladať pojedyhac je
Po čeripjenju a sceripliwoci drčaka so drčivota.
Pod horami najskerje rasta najvyšše itomy.
Po krasu maš metodu žonu, po kricišuach maš
mate hole, pokornost wobšerowane sčeny.
Psy njetriješas wnečič so mjarom hčarč.

Praskad' može něhl'škuli, ale nic jec.
Pravda woči kata
Prv'adny dyrlis umno mac.
Překhwatanka skobowanka.
Raušid ešč' a njewjex'inski ptac' jenuk
dwlho traje.
Rana dije zašije, bluena wiak wostanje.
Přeměra je njeměra (W.)
Pokroškach toly je rostu (W.)
Pawčički bij je kizate drsewo (W.)
Polčmij křelčej, a bčerman či hndže (W.)

Přihovrnáť se k něčemu, kaž kokuš k somy.
 Písáť, kaž z volacej nohu
 " " z wířami

Píščáť, kaž twarohowy mčch.
 Poborňny, kaž koco^(w swarowy) polo twaroha.
 Trašec' se kaž wířitnica.
 Přecy w jenej drascě, kaž wat w jenej koži.
 Při něčim stej wostať, kaž wolpři wak syna.
 Předněhladať, kaž liska na huso.
 Pije, kaž by žukil at
 Přihodji se (noun) kaž slepes kokuš čomw.
 Postorčič někoho, kaž wisaen sečnu (roztohanu muryju.)

57

57

Po lichovníku brajeri.
 Pod čere blido je lakko nohi tykae.
 Tot na njeje kupa, hdyž pobrachuse snopa.
 Pola wopuše njeje pola htorvy.
 Polo ma woči, kerik ma wusi.
 Pjenje je kusez.
 Pjenik wostane pjenik.
 Pkonuči su njane ličkate.
 Piznijemuhospitarsej so za djesoč' lět jannu
 radzi.

Poduch raduchej pomka.
 Paleno je waleno
 Pivo raty za pičytku wosya
 Pjew je lekar' khudeho.
 Pjew niere hrěny, ale směšny
 Přes wyšōich ludži pwohi nještōjej rad wohi.
 Pohōini su wohōini.
 Paduch ma wile wočow.
 Padušne pjenesaj njeplěnisow.
 Pětki w zymje njerowta

Rozomne paki su čimjena lulew!
Ruka ztota pře wze wrota, jenož nic pře w najbyste
Pjenkoi rnk. wntroben nalisča (W.)
Raney so w tuzi najlepje lubi (W.)

Stowo nima wopušku, zo moht je zaso dozahnyc!
Gledny wosst, kchromy posot.
Imjenc' je dobra jednarka.
" mielata na leta.
Imorže wos, sto počnu e zješ, prawka abo nudu.
So wnslekač je lože hač so zwoblekač!
Stare kory tea sč lizejo (Amghömel. 80 1785)
Panna teč najlepša sekera rjenska.
Škerje rjenskej zdruwě wšelakaj wěrje,
{ hač drwě sčnta při penej kuchlowej dčerje.

Před htačkej hubu a na htačkim piču so hladoj.
 Přeměnění picy wjačy škodj, kaco kusk mat picy.
 Přepjaty hat čehi z časom.
 Přer khatanje wětry ston wobtroprja.
 Pačerje zetrěja wondowan sylaj.
 Padučička a khamny pastyrj jehv tola hrabnje
 Prawo hospoda načini z přičosa židu (V.)
 Prawe swicec njebudje drjechne (W.)
 Před pnuom so zhibni, před Bohom so klakoj (V.)
 Podmleče brjohi walejn so do reki (V.)

Rosc, kwě rěpa (hrst)
 Rozdierač so, kaž žaka na šernišcu
 Rědka brda, kaž Bržarozka pola Smjeckec.
 Rěčec, kaž dochtajr khoremu swinšeciu.

21

Ledzec' kaž jutronica (swěcu).
 Shakac' kaž kotwica - na ludy porska.
 Lneh dje, kaž ly z wuwjarkami mjetat
 " " " z hrochownikami ciikat.
 Ly, kaž mēch rěpy a hore morehuje
 So přeco zenič, kaž sknad' w keriku

Stowo kaž worzech
 Slōženy přezas', kaž mate d'čo
 Lmjet so, kaž butrianka.
 " " Němc (slěpo) na tykane.
 Lmoračec', kaž drundyr z w ptōw'ikoch
 " " jěz
 Lmjet' so, kaž kotot kochlonkej.
 Ledzec', kaž starka na jezach.
 Lmēčie' so, kaž dračowa kolowa

Shac' kaž muž w měsacu
 " " mēch rěpy
 Staj, kaž psyk a kōčka.
 Lmjet' so, kaž staly ptat.
 Lpěwar' kaž pātkowarowc (Smolek.)
 Ledzec' kaž wobl w jektach.
 " " wazac w mōdym d'zēclu.
 Ly, kaž Delisowcki jehuzacy.
 Ledzec', kaž rozmark.

05

Starosel zambu w modlitwje / W.
 Lepy namasa, sto x widjaoy rjeiwidzi / W.
 So ludzisko mjerći, kaž piskaju čerći / W.

Pyly wocel překusaja.
 Pyrotki wni bórxy waternaje.
 Pyry popjet džěčom hoji.
 Injere' sej wědake puke pyta / Inygh
 Staro kora ter' sbl lěč.
 Stari ludz'o na džěčacel pji'isow.
 Spuči'it sywa, nimaš ukōwa.
 Strowy khorenu ni ewěri.
 Slěbročistn do Boh' wodu zōrlit', ale sudob'io ju womačē.
 Škerpe kral z trōna, hač lwa no trōn.

Imjere njehlada na drastu a štant.
Stare želero kowarjej, stare konje dračej.
Swět hlada na sukničku a nic do žotika.
Swětte hody, swětte brbžnje - omowe hody...
Swět njecěci nihdy mošer, ale pjenjez w njej.
Ly-li komu dobrotu činit, čisni džak do woty -
— a změješ džak.
Lyty njecěci ni khlěba přeč, je čič horec nic drastu
Swins w njeje wopite, ale wopite je swinsjo (W.)

Samokhwalka w riči kata,
Druhich khwalka čer' čiči dawca.
Lebi čera z karanom, dombim z džerkawcom.
Staly je ličny.
Slub ma nobi, dar hekle rucy.
Sludic' a daj' je wjele
So njesměr dale přerěnat haje so mrajes při itonywab.
Lohota khudob' musa robotu.
Stajute stonoko njesměci.
Ludhi ppa, hdyž so najeje, je najhorši blankaš.

Spokojny ma wšeho oso!
 Staroba je woluta,
 Starše mysle a rješši pišk,
 Starý psos ma tupe rubej.
 Syluš: wchor a skerje so zlehnje,
 Syn maš w rukowaj ty, čit dawa Boh,
 Lědna kćoka čni ródnu hospren.
 Snjere' njeleje, hčez nič mje.
 Pmolana ruka zwišnje módry křibjet.
 Sebi z karanom, druhim z d'ěrkawcom.

Štož wěrnost praji, tomu nahubu kija.
 Štož a čer'elokomnym a zartu bjerjatym čortuje,
 rejuje na postionku nadhlubokej wadn.
 Štož wotowow nina, njeniš' žampk skulst'.
 Štož twore nej' to njeleje' sej! (W.)
 Šiž snawda do htwow čepje, kolacu htwow dostanje.
 Šsnaki ščanaki lahru (W.)

Štož xanyoh wuweon nima, tomu xane
njeslakaja.

Štela šeripliwosće do smjerće so njewukhodži.

Štož niedielu rešiješ to čet dítawedny rozdiješ.

Štož je lépie nežli wš, sebi solen domoj noš.

Što mže wš křiwižny xranit?

Štože pšintese najene rompo brěmno trawy, ta
stajoka na dně (tak trawarika wšči.)

Štož ma rbože, tomu so spjney pjernte.

Šcipaj rže, hladaj so černiks.

Štož sypaj to mjeleš.

Štož onse, tris onse.

Štož chce něšto oostao, dyrbi něšto wustao.

Štož chce wobedowac, dyrbi pjedy spěwac.

Štož je jara mndry, je pot njemndry.

Štož hleda kaaamja, njech hlada kradamja.

Štož je jara mndry, kón jo hneto bludny.

Štož mjetei so njepřerčei.

Štož něšto zke na myslach nra, rad směčk: pódla
njestajja.

Ğewo najskerje w rostochanjski ruzjach khorj.
 Ğtož chce so zaděrad, so cahe šepjeri.
 Ğtož je risane, ma teš něšto do wučow pisane.
 Ğtož ma rubeć, wšimje se sekerku no sušć; Ğtož
 ma lětać, křiota.
 Ğtož njerozumij, do toho so njetykaj.
 Ğtož se j pjanu nadržebis, maš stróby, wyješć.
 Ğtož čerkej čini dobrotu, tomu da won helu
 so mrdne. (křelowa)
 Ğtož čez komjerijom mjela, do toho čini kruč

Ğewo njekhorj' dale kopyta, ani žona dale kněželi.
 Ğera knjeni, čorne ožowki.
 Ğerša reka, dleři most.
 Ğesnak je lubsi hác wosnak.
 Ğkrička zapali w jes.
 Ğtož je so wot naroditi, njekudě ni hdy krmwa.
 Ğtož chce pjeć, dylbi se j w nje lěd.
 Ğtož chce so hohaty hrać, tři wumwě k hudy.
 Ğtož hańba zalehny, čěć njetrijes.

Štož ma wjelki k zasodam, sebi woweru nje dera.
Štož ma wulke přebelstwa, ma wjele přewodčeri.
Štož móže ze slebornej kulku břeč, njemisnje
lohcy.
Štož ničo dale, hač tužn me wazy widat njeje,
ma Koblican hat zo mójó.
Štož ničo njepřaji, njetrjeba ničo zasostyć.
Štož njemóže přewozi z nje, njewukni mlynatwo.
Štož prawjeje wěč ni ma, přeradi zo ^{rat} anadno sam.
Štož sebi wě sam zapiska, niče zo kódy luby djeř zo
wjeselić.

Štož dr njebjes plawa, sebi sam njez woči plawa.
Štož chce horry kupera hrać, wostanje hišć dtho
wotwóć.
Štož chce měć Bože z ohnowanje, dyrbi najprjedy
Boha měć.
Štož je na mate brěmjo wobušny sejkusto
nietje na šiju woli.
Štož konja kupi, zaptaci wopuš solcu.
Štož khory njeje, njes mě stonać.
Štož tře, kranje, štož kranje, dyrbi štac!

Ćkrěć' so, kaž lětra no stěncu,
 Ćiplic' so, kaž škrcła w křesnacich

Tomu so Ći, kaž křišćim zastojnikam,
 " " " " trukam při drozj.
 " " zdo, kaž pšimemum prosoću (stěna)
 Teptać, kaž gnuće w hłěcě
 " " " " Ćoprać wokroto kokušě.
 Temu je, kaž škobaně, husyćy.
 To je, kaž wjelkej mnoha.
 Ton je, kaž nutna woda
 " " " " zdoća woput.

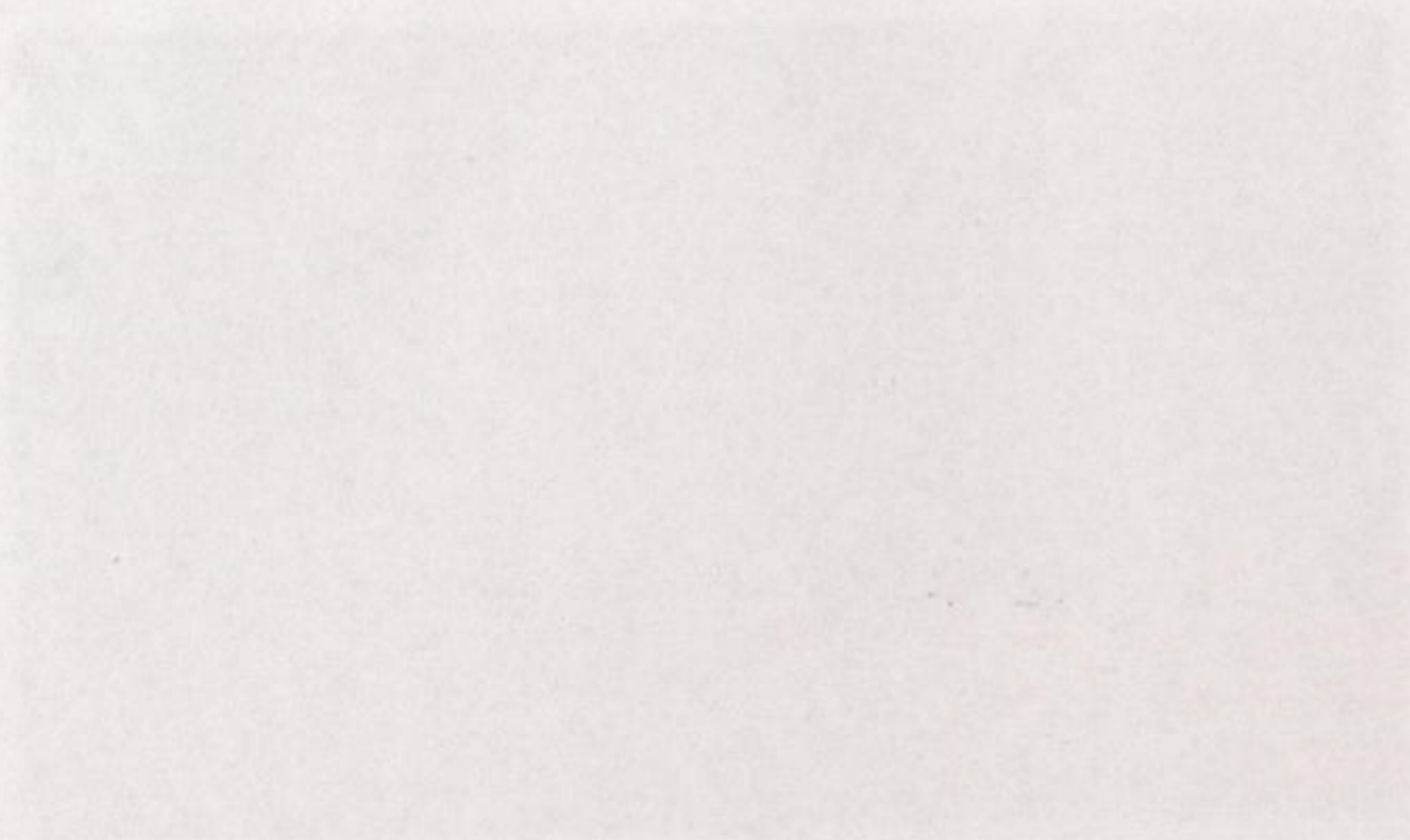
45

Trjehci', kaš čer do hornow.
 Trjehat', kaš wosyka. ^(wosomaj)
 Telko roruma nje, kaš dženjany kowot za
 Tebi je nitodažna wniša, kaš pšej cypy.
 Ty sy, kaš pjerw wo wodze
 Ty sy khawla, kaš by e mlen wo zemju dynt
 Ty sy, kole had ^{de} kape bēzi
 Ton je di dobry, kaš pos celacej hlowje, ludja je w
 druhem mjasu najēt.

Čahny'so, kaš drohi čas.
 - tunja wosa.
 - čerwo
 - powojeatto

25

==

Tož z wulkej skłě jěz z malej křicku,
 To su dobre očasy, hdyž pčoty na stare nwoša,
 Toler' ma přecy skerpe wamje, hčo krowik.
 To su wěste wěcy, rozum njetěi w měcy.
 Tu je wulki hrod a we nim wulki hřad.
 Tež honak na hnojnu jek bitore hystowje z staby m.
 Tež najtotsi postonk so w swoj čas roztornje,
 To su ludo, kři so stinea baje a zymu zmyse
 njemóša.

Tu čna kuchař ošni snohn mošer.
 Ty wěš čeraki do rě wěš, z riče žanur.
 Pchrdla ma kowar' klesč z njetričal sam primas.
 Tun, o kup' rady droha kupi.
 Toler' so skerpe přetřini dyžli zastur.
 Twaroh dyžli tež swojehs mwo skreč,
 hdyž je pinco lustru zowarysta.
 Tysy kři dawacer, kaž čornj^(čornj) jwaj wobradjer.
 Hlubišo dyžli tunjo je hlupje.

Wudowe skerje z omu dochtanje, hač syrotki maceš.
Wulka hura a maty kwas.
Wulka rohata, mate tworozki.
Wyše stepiš, hłubje padnješ.
Wyše stupiš, dale wiđiš.
Wječne pudiki wšelake rhonja.
Wo prašiwu mjedawku mjekusa wusa.
Woda nimu stoda
Wokoto horněmje wakja so črijopy
dračernje " korci.

Warpene jeja žana kokoš us enese.
Wjele hubow wjele zje.
Wjele rukow wjele zdičta.
Wotporink mordar' mjeje
Womsoj o hłota, ječnjer' so pwiča.
Wulki stoma wulki pad.
Wysa stwřba a dleži kharbowe
Wskoku dleto, zake křic.
Wjetš' njedušnik a hrdi wudmak.
Wo njerjerk so swowu, wo sěsnak so njerjorci.

Wjetše kabo, hórši skupa.
 Wjetši pjentk a wjetša heja.
 Wokač najmjenje wjetši.
 Wosot ma z raty za bujeskeho konja.
 Wostajskerje wotmu, hač wownu.
 Wot swojich ludzi napraššo bjerjes.
 Wowna so tež wobara
 Wowna raty mižo zetyka.
 Wotpodink moudat njese.

Wopowreny kupon lwoji so kropa
 Wowny z jense wownčernje so zuzja.
 Wjeko a swědomio jenuk ma to zupsetej.
 Wubnjei šmóra z onatradšo wo mlyuka.
 Wostari w zemi a kubli se stacnje! (Thuraxen)
 Wjetša čriódka zohn lufša.
 Wjetša robotka, njeiššo twarostki (Zunghümel)
 Wuknje! Dylbiš čm ziwjenu a hišć htušy wo
 młěš.
 Wozaha hižo mloda trawicka, stož čee zwoštar' lwa
 kopšiwka.

Wěcnyje pyšny, nihdy bušny.
Wjac, iohie, lepše staj.
Wjac, daj, wjac, kwatny maš.
Wiele nawozenjow, šadyn bjerzjak.
Wiele radziw wjele pomha.
W bróžni njejsa žone kowki.
W holi su najčoplješ kachle.
W Pakostnicy rože šikjerične drjewo.
Wulki sej šowci hlown, wasty pak ršć.

Wonsakeckonse nastajnje braja.
Wudowine sylaj podajeln kamjeritnykwod.
Wulko woda, wulka skudor.
Wulke dešće pytaja dobre trěchi.
Wulkenn krušk a matenn skibku.
W přernej mbynicy njejsa myš.
Wrona wronje wocě njerwntype.
W silke čipe na jere kopyto njeršow.
Wuloy čtjenje maš durny, ale pydow dylčič sej kufid.

W zhožn sedjet, kaš Malešny w htočé
 Wisac' kaš čerw' za skorn.
 Wiselny, kaš šibjenične drjerno (= s. w. erll)
 Wjerdec' za kaš muchaw zwarye.
 " , kaš mulliska (wierstowka)
 Wobwžny, kaš byžd.
 Wostudy, kaš zta drapas
 Wokac' kaš kocer na mys. (Zeserbordki)

Wokotoskac' kaš hornčerski holo wa
 koto hlinareje jony.
 Wudžerač, kaš sowa.
 Wupjerac' as, kaš naduty měch (hrtb)
 Wona je toka hoto, kaš lousi sněh a letušě hoto.
 Wjeslty, kaš wjerjerička na worješni.
 Wobwžny kaš stepé

85

Wušno, kaž dšecú briteu.

" " pšej cypry
 Wušny, kaž pos w kenišoch (w kuckni)

Wobušny, kaž stary šupoi
 Wokoto khod'it, kaž gmejnsko heja.

" targo, kaž erjowo

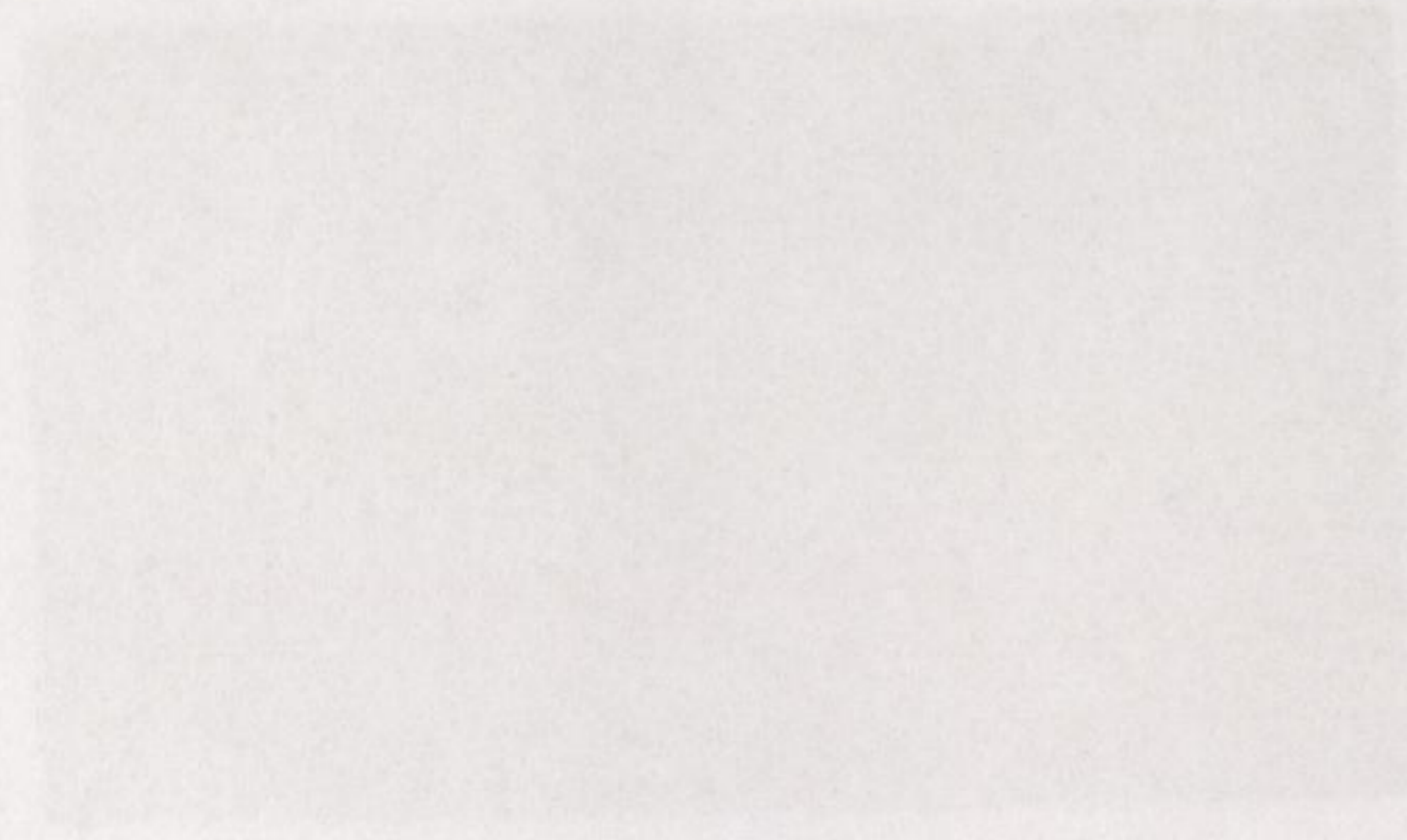
" " " zywanje.

Wobšajny, kaž hapyrle, ku.

Wumyslic' seli, kaž liška před smjenc'u.

Wuopyrac' kaž srěč drap

es

Wulki smjelank so tež wujč. (W.)
 Wěrne runc puče khački (W.)
 Wjetše zbowě, wjetši mo nje struch (W.)
 Wysoki nos so blóta padnyl. (W.)
 Wutrobje rany pomatu žija (W.)
 Wón woteńdže wokolo a wroči so wat. (W.)
 Wjacy zakaznješ a wjacny mas hie. (W.)
 Wutroba porodja dobre a zle. (W.)

Wupročiči so skerše hač časw dom hjerje.
 Wutroba je mate polo, ale wid na ním rocé.
 Wutroba mo husto česće njesó hač khriljet.
 Wysši klósk htrun zleha, přiwisši je.
 Wulka pišćel a maty dych.
 Wulka pawa a mata wzda.
 Wulke klachi su najměnje spěšne.
 Wulke řeč mas, a maty sktadu soš.

Zaplata dyrbi wjetšo hyc, hač d'j'era.
Zrališc žito, lóže so roni
Zyma ma wulki bruch
Z wunieska do brjnska.
Zegeri zastanjo ak čas nic.
Z korabom so nady wuzija
Z malych žortow wulka reka.
Z widlicami so mjedwónje toskota.
Z liwki matu napojeja.

Zhubi so lóže, hač namaka.
Zta kula dobre mjeno zezere.
Z toakee holey su kóž žem rijane.
Z toki so ewukuleja.
Z toka ruku wšudjom witaja.
Z ty jaryk sija kleni.
Z ubač žoneje d'j'ki wjetrija.
Z toty pjeršćen a pačosna koda.

Za křestl pferjez wisy koro starostow.
 Ze swyeho hornika skodit najlěpše.
 Za kobrymž keikoni sam sydaš, za tym druheho rady
 pytaš.
 Z matej tšicu dlehe stobzi. L. dat.
 Z nōt mškuli by serc stato, byly z odno, cy čimic
 Za horani ludio tež khlēb, jēditi.
 Z lō, hōyš dyrbi zok enreim hōwarjēz hōp.
 Z wamomant jēpšō hač trōštoranjē.
 Ze šilicijoy wjacj dnuw do nidyso wīnūje hač
 z keichowa.

Zahe seřlowaš a porođe jēzditi
 Z abroda sej pře ston nje mōšē.
 Za mladowi placany lubse hač na stary d'cu šwi-
 kany hrušje.
 Zastuženy kwiš lēpše tyje hač nōrnakany
 stoty.
 Za stoty štyk so žatyn skupak nje pōjsny.
 Z hōžowne lēto so nōwšō minje hač
 njechōžowna hōžōinka.
 Z časom tež pō zornjotku so swelke hōry
 nōtmjetu.

18
Stota ruka je najdělšja
Z te zelo ma trojerbe žiwjenje.
Z mnohim by derje stalo, by-li so dwojcy
čtuně dalo.
Zli ludjo, zke časy.
Zaplatu nasio hač dčery.
Zatymž wětry, zatym wjedra
že swojese ruki so najlěpše žiwit.
Z hnevanja rostu kajawki.
Z lože ma škleučane nobi (W.)

Zona muža zjela bynjež woč mět
kaž wokata twida.

Zona sebi lježe ze susodstwa,
kništrou pwiš sej z dalka.

Zajdu kništ njeje protyknóimě
když je lětka nimu.

Zotnoa zotnu hovi.

Zona hbulina njeje lješe ona.

Zona kokoska podarmo njebojebn.

Zakhadjet, kas žiwi njetopori

Z htorvu nietaš, kas knješkikón.
 Zakhadjet, kas nješkik.
 " " ste njedobre
 Z wječora wukhadjet, kas njetopori.
 Za pjemecom lugo, kas čert so dudu.
 Z pednyu leikom, kas swins,
 Z wonic' kys' Halačrowski swois.
 Za njenješkow kłodzi' kas čert so dudu.
 Z htorvu nietaš, kas knješkikón.

28

Žonu přejdy nepřiznajes, hač z njes
kórea sele njespěš.

Žone čel, křž hq swojn krunu njeznat.

Žida z wonka, pados z nutika.

Život je ni bližše horba.

Žadyn d'iv zo jěčert tak sty: won je naj-
hlubše padnyt.

Žadyn ptack přejdy nepřiznajes je eraty.

Žwac, kač kreca kotlasu.

88